

Doc. dr. Darja Mertelj

UL - Filozofska fakulteta, Oddelek za romanske jezike in književnosti, italijanistika

RECENZENTOVA PISNA UTEMELJITEV OCENE UČBENIŠKEGA GRADIVA –

TEORETIČNA EVALVACIJA

didaktičnega kompleta *SPAZIO ITALIA 3 (livello B1)*

(avtorici: Mimma Flavia Diaco in Maria Gloria Tommasini)

UVODNE MISLI

Čeprav učbenik *SPAZIO ITALIA 3* ni bil s strani avtorjev in založbe (izšel je 2013 pri založbi Loescher, Torino) namenjen *izključno* mladim med 15. in 20. letom starosti, ga je mogoče kot temeljno učno sredstvo uspešno uporabljati za poučevanje italijanščine kot drugega ali tretjega tujega jezika v gimnazijskem in ostalem srednješolskem izobraževanju. Namenjen je nadaljevalcem, torej učencem, ki so že dosegli znanje na začetnih ravneh A1 in A2 ter nadaljujejo z učenjem italijanščine kot tujega jezika, avtorici sta ga torej glede na SEJO (Skupni evropski jezikovni okvir) označili kot raven zahtevnosti B1. Po obsegu je primeren za (deloma) 3. in 4. letnik, odvisno od dinamike učiteljevega poučevanja in sposobnosti in/ali zainteresiranosti učencev.

Ta glotodidaktični komplet ima številne lastnosti, ki so že in še nadalje postajajo pomembni in spodbudni elementi pri poučevanju italijanščine kot tujega jezika, predvsem DVD-ROM, ki ga učitelji lahko uporabljajo na interaktivni tabli (pri šolskem pouku in za domače delo učencev), založba Loescher pa nudi tudi spletne vire (ital. *Risorse online*) z rubrikami: Italija na internetu, rešitve & transkripcije, jezikovni listovnik (ital. *Portfolio linguistico*).

Oblikovni vidiki:

- estetska in domiselna naslovnica, s fotografijami iz žabje oz. ptičje perspektive (od prve prek druge do tretje stopnje);
- na sprednjem notranjem delu platnic nazoren politični zemljevid Italije (z regijami in mesti);
- kombinacija ilustracij in fotografij v učbeniku ne deluje prenasičeno, čeprav je izjemno živahna: slikovna oprema ne prevladuje, pač pa dopolnjuje vsebine in usmerja pozornost učenca k besedilom (izrazito številni slikovni deli so podpora razumevanju in pogosto iztočnice za razvoj

produktivnih zmožnosti);

- barvne oznake v učnih enotah so nevsiljiv pripomoček za hitro orientacijo: prvi del učne enote, za razvijanje komunikacijskih zmožnosti, je moder; drugi del, kjer naj bi se učence osredotočil na vidike izgovorjave, slovnice, besedišča, ter bralnega razumevanje in nanj naveznega pisanja, je rumen; zadnji del je vedno zelen: v njem so kulturno-civilizacijske vsebine, povezane z posnetki video in predlogi za spletne povezave.

- besedila so tipografsko dobro berljiva, dodatno preglednost in podporo pri branju predstavlja tudi razporeditev večine besedil in nalog v dva stolpca.

Organizacija vsebin:

- vsaka učna enota se uvaja s stranjo za novo besedišče, sledijo primerno kratka (slušna *ali* bralna) besedila za uvajanje nove učne enote oz. teme ter niz raznolikih *krajših* nalog, od slovničnih do komunikacijskih.

- v drugem, tretjem in četrtem delu učne enote (deli B, C in D, v *SPAZIO ITALIA 3* ni 10, pač pa 8 nekoliko daljših učenih enot) so nadaljnja slušna *ali* bralna besedila, ki jih vsakokrat spremlja nekaj nalog za utrjevanje besedišča ali urjenje komunikacije, jezik je pretežno pogovoren in naraven, ni vtisa izumetničenosti;

- v »rumenem« delu učne enote, kjer so predstavitve in nizi nalog za izgovorjavo, slovnico, besedišče, je še posebnega pomena zadnji del, kjer so zahtevnejša bralna besedila, ki lahko v nekaterih primerih deloma služijo kot besedilni modeli pri nalogi pisnega sporočanja/sporazumevanja, ki se navezuje na isto temo;

- 4-stranska testa za samopreverjanje (ital. *Facciamo il punto*) sta umeščena po zaključeni 4. oz. 8. učni enoti;

- doslednost pri konceptu komunikacijskega pristopa: slovnica učne vsebine spremlja in dopolnjuje, jih ne določa;

- pogosta vključenost vsebin, ki so neposredno in posredno del realnih življenjskih izkušenj najstnikov v srednješolskem izobraževanju;

- vključevanje medkulturnih vsebin na informativen *in* interaktiven način, ki daje številne, ravni B1 primerne informacije o italijanski stvarnosti, pri čemer je večinoma prisotna tudi naloga, ki spodbuja primerjanje z učenčevo državo oz. izkušnjami.

SESTAVA IN VSEBINE UČBENIŠKEGA KOMPLETA *SPAZIO ITALIA 3*

1. delovni učbenik 3: v prvem delu je učbeniški del str. 1-155 in zatem sledi 60 strani dela z vajami (*Eserciziario*) ter abecedni italijansko-angleški glosar (z oznakami posamičnih lekcij);

2. **CD 3** vsebuje zvočne zapise, ki dopolnjujejo »šolske« in »domače« učne enote;
3. **DVD ROM 3** vsebuje še dodatne naloge, vse zvočne zapise s CD-ja in posnetke video;
4. **dodatne aktivnosti** za *SPAZIO ITALIA 3*, dosegljive na spletu (po 2 igri za vsako lekcijo, glosar po učnih enotah, prepisi besedil iz CD-ja, rešitve vaj ter dodatek *L'Italia in internet*);
5. **priročnik za učitelja 3** (ital. *Guida per l'insegnante 3*).

1. Delovni učbenik SPAZIO ITALIA 3

a) Učbeniški del obsega prvih 155 strani v barvnem tisku. Uvodno kazalo vsebuje kratke opise komunikacijskih, slovničnih, besediščnih in medkulturnih vsebin ter napotke na ustrezne strani dela z vajami. Vseh učnih enot je 8, vsaka obsega po 18 strani. Učne enote so sestavljene po podobni organizacijski shemi. Na uvodnih dveh straneh je uvod v tematiko, navedene so glavne komunikacijske vsebine (ki se pokrivajo s kazalom), temu pa sledijo trije sklopi:

1. *Vivere la lingua* – ta sklop je namenjen razvijanju komunikacijskih spretnosti v različnih situacijah, zato je veliko prostora je namenjenega delu v dvojicah in skupinah. Komunikacijske spretnosti so vedno povezane s slovnico. Učenci spoznavajo slovnične strukture tako, da izhajajo iz komunikacije. Sklop se zaključi se z aktivnostjo *Progettiamolo insieme!*, ki je namenjena nekoliko bolj sproščujočim aktivnostim za ponavljanje snovi in je skoraj vedno namenjena delu v dvojicah ali skupinah.

2. *Sapere la lingua*, ki ima v vsaki lekciji 5 razdelkov: *Pronuncia e grafia*, *La grammatica in tabelle*, *Le funzioni comunicative*, *Il lessico*, *Leggere* in *Ascoltare* ter *Scrivere* in *Parlare*, torej izgovorjavi in pravopisu, slovnici, komunikacijskim funkcijam in besedišču (slednji trije so povzeti v tabelah) ter razumevanju in pisnemu/ustnemu izražanju.

3. *Civiltà* – gre za zadnji sklop v učeni enoti, namenjen kulturno civilizacijskim vidikom, ki so obravnavani tudi v odnosu do kulture učenca – v tretjem delu tega učbeniškega kompleta je tem vsebinam namenjenih več prostora, po 3-4 strani.

b) Del z vajami (*Eserciziario*) obsega nadaljnjih 60 strani, v črnobelem tisku, ki so oštevilčene ločeno od učbenika. Gre za integrirani delovni zvezek: vsaki od 8 učnih enot je namenjenih po 10 strani raznolikih vaj za urjenje, večinoma receptivnega tipa, toda na koncu vsakega sklopa je tudi nekaj prostora za produktivne ali delno produktivne naloge. Tako je v drugem delu vsake enote, pred sklopom *Leggere – Ascoltare – Scrivere – Parlare* na voljo pol strani »aktivnega« listovnika za uzaveščanje o doseženi stopnji znanja jezika (v obliki vaj za posamične sporazumevalne vsebine). Te naloge in njihovo popravljanje naj bi bilo samostojno domače delo učenca. Rešitve učenec lahko preveri na spletni strani ali jih dobi od učitelja (iz Priročnika za učitelja 3).

c) Priročni učenčev slovarček (ital. *Glossario*) je urejen abecedno, je italijansko-angleški in

ima oznake, h kateri učeni enoti sodi izraz.

2a. CD k delovnem učbeniku SPAZIO ITALIA 3

Besedila na zgoščenki so primerno zahtevna in primerno dinamična, vendar dobro slišna in razločna, izgovor in intonacija sta ustrezna. Morda so se v založbi odločili za nekoliko živahnejše zvočne zapise, ker gre za raven B1 in bodo učenci to že zmogli.

2b. DVD-ROM k delovnem učbeniku SPAZIO ITALIA 3 vsebuje

- slušne posnetke, ki se navezujejo na učbenik
- slušne posnetke, ki se navezujejo na del z vajami
- skenirane strani knjige v formatu pdf, ki omogočajo tudi reševanje vaj, dodajanje zapiskov/opomb in shranjevanje.
- videoposnetke, ki se navezujejo na sklop *Civiltà*.

3. Priročnik za učitelja 3 (ital. *Guida per l'insegnante 3*)

Za vsako učno enoto so najprej pregledno navedeni učni cilji (v obliki tabele), sledijo napotki/postopki za izpeljavo posamičnih učnih korakov, kjer so vsakič navedeni najprej cilj in zatem postopek, slednji je mestoma diferenciran glede na to, ali gre za monolingvalno ali jezikovno/kulturno heterogeno skupino učencev. Vsak učni korak se zaključi z zasenčenim poljem z rešitvami naloge. Priročnik za učitelja je koncizen, napotki za celotno posamično učno enoto obsegajo po pribl. sedem strani. Od str. 58 do konca (str. 86) so najprej rešitve obeh vmesnih testov in vseh nalog iz dela z vajami (ital. *Eserciziario*), sledijo pa še transkripcije slušnih besedil učbeniškega dela, zatem dela z vajami in na koncu transkripcije dodatnih aktivnosti (ital. *Attività extra*).

BESEDIŠČE in SLOVNICA

Vsaka učna enota ima svojo vodilno temo in njej podrejene členitev v podteme, kar pomeni, da sta besediščna progresija in kohezija smiselni, slovnične vsebine pa se najverjetneje pojavljajo ciklično. Tematska področja tega učbenika nudijo veliko besedišča, ki je predvideno z učnim načrtom, smiselno bi bilo dodajati zgolj teme oz. pravzaprav ponujene/obravnavane teme prilagoditi za vidik mladih, tj. da se navežejo na njihov izkušenski svet. Toda čeprav učbeniški komplet *ni* narejen za specifično starostno skupino (starejši najstniki) in so posamične učne enote zasnovane za odrasle, je večina tem univerzalnih: ni namreč nujno, da bi t. im. »odrasle« teme odbijale najstnike ali jim »mladostniške« same po sebi vzbujale zanimanje.

Delovni učbenik *SPAZIO ITALIA 3* vsebuje jezikovne in sporazumevalne strukture, ki jih predvideva učni načrt za italijanščino kot tuji jezik v gimnaziji: oznaka B1 pa je pokazatelj, katere zmožnosti ta učbenik razvija. K dobremu občutku najstnika, da njegovo obvladanje jezika napreduje, sodi do neke meri tudi eksplicitno znanje o jeziku in zavest o jezikovnem sistemu, kar bo učencu nudilo ogrodje za vseživljenjsko izpopolnjevanje, kar pa lahko komunikacijski učbenik zadovoljuje le do določene mere. Primerno dodatno učno gradivo bi bila ustrezna (dvojezična) učenčeva priročna slovnica.

Slovnica (na ravni B1) je obravnavana znotraj prvih dveh sklopov lekcije in je obravnavana v kontekstu. Znotraj učnih enot je prisotna tudi sistematizacija, ki poteka večinoma z aktivno udeležbo dijakov tako, da sami s pomočjo obravnavanih dialogov, besedil in nalog dopolnjujejo preglednice. Precej pozornosti je v učbeniku namenjeno tudi izgovorjavi in pravilnemu zapisu italijanskih besed. Znotraj vsake lekcije je v delu *Sapere la lingua* tudi sklop *Pronuncia e grafia*, v kateri so obravnavani pravilna izgovorjava, pravopis ter značilnosti stavčne intonacije v italijanščini.

Kulturno civilizacijske vsebine

Veliko pozornosti je v delovnem učbeniku *SPAZIO ITALIA 3* namenjenih tudi kulturnim in civilizacijskim elementom. Ti elementi so vključeni v vsaki lekciji na koncu v posebnem sklopu *Civiltà*, poleg tega pa so pogosto implicitno prisotni tudi znotraj samih lekcij, tako s slikovnim gradivom kot izborom teme oz. vsebin. Avtorji učbenika vpeljejo učenca tudi v primerjanje razlik in podobnosti med italijansko in njegovo lastno kulturo z vprašanji, ki so posebej predstavljena v okvirčkih z naslovom *Culture a confronto*.

Ocena skladnosti učnega gradiva s sodobnimi spoznanji strok, ki opredeljujejo predmet

Iz doslej navedenega je razvidno, da je delovni učbenik *SPAZIO ITALIA 3* skladen s sodobnimi predmetno-didaktičnimi spoznanji: gre za komunikacijsko zasnovano učno gradivo z močnimi poudarki na razvijanju štirih zmožnosti in značilnih sporazumevalnih vzorcev, vendar so primerno izpostavljene tudi slovnične strukture.

Po naravnosti na ciljno publiko ta didaktični komplet sicer ni zasnovan za srednješolce, vendar pa v večji meri kot marsikateri drugi razpoložljivi didaktični kompleti obravnava snov ob temah, ki so mladim blizu ali pa so posamezne teme povsem primerna izhodišča, da se jih aktualizira oz. priredi za učence v srednjem šolstvu.

V tem starostnem obdobju je nujno, da učenci razvijajo tudi »znanje o jeziku«: v ta namen ta didaktični komplet povsem primerno izpolnjuje osnovne zahteve, vendar se priporoča, da učitelj nekatere strukture pogloblja tako, da jih primerja s slovenščino in s tem utrjuje zavest o jeziku/-ih.

Količina in zahtevnostni razpon nalog je nekoliko majhen (oz. nekaterim učencem bo vaj primanjkovalo, drugim pa ne bodo zadosten izziv), zato se priporočajo še nadaljnje naloge, učitelj jih ima na voljo na DVD-ROM-u in spletnih virih založbe.

Delovni učbenik *SPAZIO ITALIA 3* je glede na *Učni načrt za italijanščino kot tuji jezik v gimnaziji* in kot tuji jezik v ostalem srednješolskem izobraževanju zadostno o usklajen z učnimi cilji za poučevanje italijanščine kot (drugega ali tretjega) tujega jezika v okviru navedenih programov. Zasnovan je skladno z pedagoško-didaktičnim spoznanji sodobne tujejezikovne glotodidaktike, jezikovno je ustrezen, didaktično-metodično dobro zasnovan in oblikovno dovršen. Primeren je tudi glede psihološke ustreznosti za ciljno skupino. Strokovnemu svetu RS za splošno izobraževanje priporočam, da delovni učbenik *SPAZIO ITALIA 3* potrdi kot ustrezen za pouk italijanščine kot (drugega ali tretjega) tujega jezika, za 3. in 4. leto letu učenja.

doc. dr. Darja Mertelj

didaktika italijanščine kot tujega/drugega jezika,

Filozofska fakulteta, Oddelek za romanske jezike in književnosti – italijanistika